

reflexion

Att våga lita på sina kliniska bedömningar

»Det är avvägningen mellan vår osäkerhet och hur mycket vi ska utreda som utgör kliniskt omdöme.«

Ska vi våga praktisera medicin till låg kostnad i vår nuvarande era av högteknologisk sjukvård? Den frågan ställer barnläkaren Sean Palfrey i en artikel i New England Journal of Medicine nyligen (2 mars 2011). Svaret är definitivt ja, anser han. Även om utgångspunkten är amerikansk, med skenande sjukvårdskostnader, ett annat system för ansvarsärenden och andra finansiella ersättningsystem, är frågan i högsta grad aktuell även i Sverige. Utgångspunkten är att prov, utredningar och behandlingar som är av ingen eller marginell nytta konsumerar en stor del av sjukvårdsresurserna som skulle behövas för mer angelägna behov. Detta gäller både i USA och här.

Genom att inte acceptera viss osäkerhet, vara otåliga och inte lita på våra surt förvärvade kliniska kunskaper och förmågor tenderar vi att överanvända den med tiden allt mer utbyggda diagnostikapparaturen. Anamnes och status är läkarens bästa diagnostikverktyg, som vid behov naturligtvis måste kompletteras med prov och bilddiagnostik – men med eftertanke och sunt förnuft. En viss osäkerhet får vi oftast leva med oavsett hur mycket vi än utreder patienterna. Det är avvägningen mellan vår osäkerhet och hur mycket vi ska utreda som utgör kliniskt omdöme. Ett system där patienten har en god uppföljning och en lättillgänglig vård gör att vi inte alltid måste agera direkt utan i stället kan fundera, vänta och se.

Mer forskning om lämpliga utrednings- och behandlingsstrategier vid vanliga kliniska tillstånd är kanske inte spjutspets och glamoröst men kan ha stor betydelse för en rationell och ekonomisk sjukvård i framtiden.

Jan Östergren
medicinsk huvudredaktör
jan.ostergren@lakartidningen.se

Foto: Sahlgrenska akademien

Studenter med handledare vid läkarprogrammet i Göteborg. Läs om en moderniserad utbildning med satsning på bland annat forskning. **KLINIK OCH VETENSKAP** Sidan 669

ledare

647 Medicinskt ansvar i äldrevården
Ove Andersson

reflexion

643 Att våga lita på sina kliniska bedömningar *Jan Östergren*

It debatt

648 Bild- och funktionsmedicin möter inte världens behov av fysiologisk diagnostik *Henrik Engblom, Magnus Hansson*

649 Apropå! En aktuell fråga Proppfulla register och ihåliga doktorer
Christer Petersson

aktuellt

650 Läkare riskerar jobbet efter att ha tittat i chefens journal

651 Vårdgivarna skärper kontrollen

652 Minskat inflytande över kvalitetsregister oroar SLF

654 Läkare vid Karolinska JO-anmäler Socialstyrelsen

Patientsäkerhet/Ärenden

medicinsk kommentar

656 Evtigt liv för HIV är inget axiom Men vägen mot en HIV-fri värld är lång och svår *PehrOlov Pehrson*

nya rön

658 Automatisk blodtrycksmätning bäst *Karin Sundström*

Antibiotika i miljön tros öka risken för spridning av resistensgener mellan arter *Joakim Larsson, Erik Kristiansson*

659 Kvinnor söker inte psykiatrin oftare efter abort *Anders Hansen*

Fem nya parkinsongener identifierade *Anders Hansen*

Ingen koppling mellan CRP och effekt av statiner *Anders Hansen*

660 Experimentella studier av sjuk-skrivning nödvändiga men extremt sällsynta *Inge Axelsson, Sven-Uno Marnett*

En ny bok om Karolinska institutets historia berättar hur forskningen vid institutet kunde hålla världsklass tack vare anslag från den privata amerikanska Rockefellerstiftelsen. Sidan 679

Bilden visar forskarna Hugo Theorell och Åke Åkesson, som arbetade med experimentell forskning vid Medicinska Nobelinstitutet åren före andra världskriget. Foto: Rockefeller Foundation Archives

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef
Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Anne Brynolf (studentredaktör)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Karedell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

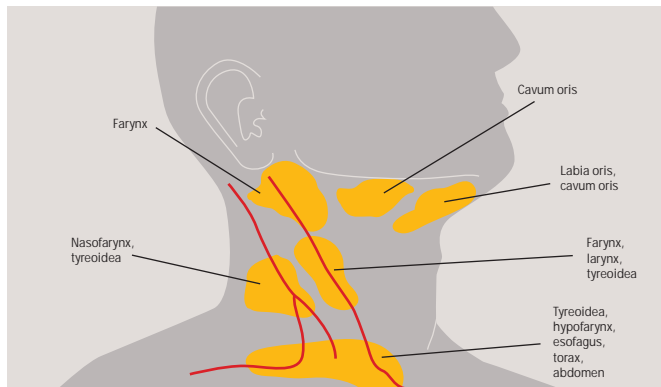
Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för sveriges läkarförbund grundad 1904

KLINIK OCH VETENSKAP
Diagnostiken av knöli i tyreoida uppvisar kvalitetsbrister. Sidan 664

Varierande livskvalitet året efter bröstcancerbehandling *Karin Sundström*

Klinik och vetenskap

661 Rapport Generationsöverskridande smitta ger HIV evigt liv *Lars Olof Kallings*

664 Klinisk översikt Diagnostiken av knöli i tyreoida uppvisar kvalitetsbrister Nationella riktlinjer bör införas *Svante Jansson, Robert Eggertsen, Torsten Grunditz, Johan Mölne, Ernst Nyström, Eva Reihner, Lars Rostgård Christensen, Jan Tennvall*

669 Forskning och utbildning Läkarpogrammet i Göteborg moderniserar Professionell utveckling, forskningsanknytning och internationalisering i fokus *Eric Hanse, Mats Wahlqvist, Amanda Sturm, Catharina Lindholm, Börje Haraldsson, Rune Andersson, Karin Manhem*

debatt och brev

674 Multisjuka äldre – en utmaning för värddataanalytiker och hälsoekonomer *Krister Järbrink, Karin Althoff, Magdalena Naploszek*

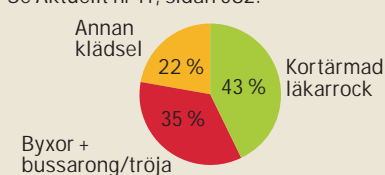
675 Replik om kvalitetsregister: Inget förbud mot att koppla register till ekonomistyrning *Bengt Järhult*

Några frågor till Måns Rosén *Kjell Lindström*

webbfrågan:

Vilka arbetskläder skulle du föredra?

Se Aktuellt nr 11, sidan 582.

444 hade svarat den 21 mars kl 11 .00.

676 Replik till Birgitta Rydberg: Ökad valfrihet i stället för ökad produktion *Filipe Costa*

677 Kommentar till en diskussion: Valfrihetens gränser? *Arne Stenstedt, Lise-Lotte Risö Bergerlind*

Mer debatt på Lakartidningen.se *Richard Wentzel*

678 Att skriva eller diktera – del 2 *Hans Thulesius*

kultur

679 Stödet från USA blev ett lyft för KI:s forskning *Karin Sundström*

681 lediga tjänster

683 platsannonser

697 meddelanden

698 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

bloggcitatet:

»Nyinköpta jodtabletter (oanvända, sannolikt) har vad det verkar också hjälpt en och annan orolig svensk till nattsömnen. För även i Sverige har efterfrågan på tabletterna ökat markant ...«

Annes blogg, Lakartidningen.se den 16 mars

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Lakartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).